

מדה בדה

שיעון הדף היומי בדרך קצרה

שבת מד-ג

לעי"נ הרבנית רחל לאה אלבוים
עי"ה בת ר' אברהם מרדכי הכהן
זצ"ל
ניתן להזמין מה בדף על ברכות כולל
תוספות בטל 0548449853

פרשת תולדות תשע"ג

גם בעלי חיים שמתו, והוא יעמיד בדברי ר' יוחנן שיש שם ביצה שנולדה בשבת, ור"נ שסובר, שר"ש שמתיר מוקצה מותר גם ביצה שנולדה, הוא יעמיד את דברי ר' יוחנן בביצה שיש בה אפרוח, ר' יצחק בר יוסף אמר שר' יוחנן סובר כר' יהודה וריב"ל סובר כר"ש ורבה אמר שר' יוחנן אמר שאמרו הלכה כר"ש אך הוא אינו סובר כך, ואביי אומר שהיה מעשה בבית ר' אבא מחיפה שנפל מנורה על בגדו של ר' אסי ולא טלטלה כי הוא תלמידו של ר' יוחנן והוא סובר כר' יהודה אך ניתן לומר שמנורה חמורה מנר, שר"ל אמר שמנורה הניטלת ביד אחת מותר לטלטלה והניטלת בבידיים אסור לטלטלה ור' יוחנן אמר שגם הניטלת ביד אחת אסור לטלטלה, וההסבר בזה כי אדם קובע לה מקום

דף מו ואביי מוכיח מר' חייא שכילת חתנים מותר לנטותה ולפרקה בשבת שאינו נקרא אהל ואין איסור מצד שקובעים לה מקום, ור' יוחנן אסר רק במנורה של חוליות שמא תתפרק ויחבר מחדש, ור"ל התיר כעין חוליות שיש לה חיתוכים סביב לה ורק נראה של פרקים, אך של פרקים ממש אסור לכ"י. אפילו קטנה ובגדולה אסר ר"ל, שגזר משום גדולה של חוליות ובקטנה לא גזר ר"ל, ור' יוחנן גזר גם בקטנה, ואף שר' יוחנן סובר שהלכה כסתם משנה וראינו במשנה למעלה על מוכני של עגלה שמתור לטלטלה כשאין עליה מעות אף שהיו עליה ביה"ש וכדעת ר"ש וניתן לומר שר' יוחנן יעמיד המשנה כשלא היו עליה כלל מעות ביה"ש ומותר גם לר' יהודה, ריב"ל אומר שרבי הורה בדיוספרא כר"ש בנר, והסתפק אם התיר מנורה כר"ש שמתיר בנר או שהורה לאסור במנורה אך בנר התיר כר"ש. ר' מלכיא טלטל נר בבית ר' שמלאי והקפיד עליו ר' שמלאי, וכן ר' יוסי מהגליל טלטל נר לפני ר' יוסי בר חנינא והקפיד עליו, ור' אבהו במקומו של ריב"ל היה מטלטל נר, אך במקומו של ר' יוחנן לא טלטל נר, שהוא סובר כר"ש אך מפני כבודו של ר' יוחנן לא טלטל לפניו, רב יהודה התיר לטלטל נר שמן כר"ש אך אסר של נפט שהוא מאוס, ורבה ורב יוסף התירו אף של נפט, אך ר' אבהו הגיע לבית רבא עם רגלים מלוכלכות בטיט ורבה הקפיד עליו ורצה לצערו, ואמר לו מדוע התירו מנורה של נפט, אמר לו שראוי לכסות בו כלי, ואמר לו אי"כ נטלטל כל הצרורות שבחצר שראויות לכסוי כלים, אמר לו שלא היה עליהם שם כלי מהתחלה משא"כ נר, כמו שהתירו בברייתא שירים נזמים וטבעות כמו כל הכלים שמותר ליטול בחצר כיון שיש עליהם תורת כלי, ואמר ר"נ בר יצחק ברוך ה' שלא ביישו רבא לרב אביא, אביי שאל שבמשנתניו מתיר ר"ש מותר השמן שבנר וקערה ולענין בכור סובר ר"ש שכל בכור שאין מומו ניכר אינו מוכן שישחטוהו ביו"ט, ויש לחלק שבשמן אדם מצפה שיכבה הנר וישתמש בשמן אך בבכור אדם לא מצפה שיפול בו מום ביו"ט שגם אם יפול מום מי אמר שיהיה מום קבוע, וגם אם יהיה קבוע מי אמר שיזדקק לו חכם לראותו, ולגבי נדרים מפירים נדרים שהם לצורך השבת ולא אומרים מי אמר שהבעל יתיר לה, אך יש לחלק שמלכתחילה אשה נודרת על דעת בעלה, ואותו דבר נשאלים לנדרים של צורך שבת בשבת ואין צד שאולי לא יזדקק לו חכם להתיר מכיוון שמשפיק לשאול בגי' הדייטות, אך בכור אינו מוכן כי רק חכם מתיר. אביי שאל בר"ש שכבתה מותר לטלטל הרי לר"ש מותר גם כשדולקת שגם אם תכבה הוא דבר אין מתכוון שר"ש סובר שמותר לגרור ספסל אף שעושה חריץ אם אינו מתכוון לכך וחילק רב יוסף שר"ש מתיר אסר מתכוון רק באופן שבונונה אין איסור תורה אך אם יש איסור תורה בכוונה גם הוא יאסור לכתחילה. ורבא דחה חילוק זה שר"ש מתיר להדיא במוכרי כסות ששמים עליהם כלאים למכירה ובלבד שלא יתכוונו להנות מפני החמה או הגשמים והצנועים מפשילים במקל לאחריהם ובכוונה יש איסור דאורייתא, ובכ"ז מתיר ר"ש

דף מז ורבא מחלק שר"ש אסר בנר הדולק שהוא נעשה בסיס לדבר האסור, ר' יוחנן אמר בשם ר' חנינא שרבי התיר לרבי רומנוס לטלטל מחתה עם אפר שבה, ור' זירא הקשה לר' אסי מהמשנה לקמן שנוטל אדם את בנו ואבן בידו וכלכלה ואבן בתוכה, ור' יוחנן מבאר שמדובר בכלכלה מלאה פירות, ומשמע שבלי פירות לא, ושתק שעה אחת ואח"כ אמר שבמחתה של ר' רומנוס מדובר שהיה שם קרטים הראויים לשימוש, ואביי אומר שקרטים אינם חשובים, ואף שראויים לעניים אך בגדי עניים לעניים אינם מוקצה אך עניים לעשירים הם מוקצה, ואביי רצה להסביר שהתירו מחתה באפרה כגרף של רעי, ורבא דחה שגרף של רעי הוא מאוס ומחתה לא, ועוד, גרף של רעי מגולה והמחתה מכוסה, ורבא אומר שההתר הוא כמו שטלטלו לפני ר"נ מחתת נחושת אגב האפר שהיו צריכים לו, ולמרות שהיה עליו שברי עצים, והברייתא שאוסרת לטלטל מחתה שיש עליה שברי פתילה מדברת בגליל, שהחשיבו שם שברי פתילה להדלקה. לוי בר שמואל שאל את ר' הונא ור' אבא האם מותר להחזיר בשבת מטה של טרסיים שהיא מטה שעשויה להתפרק ולהחזיר, והתירו

דף מד אין להנות מהשמן שבכלי תחת הנר ור"ש מתיר משנה מותר לטלטל נר חדש ולא ישן ור"ש מתיר, חוץ מנר שדלק בשבת עצמה. גמרא דעת ר' יהודה שאסור לטלטל נר ישן ור"ש מתיר חוץ מנר שהדליקו בשבת ולר"ש מותר חוץ מנר הדולק, אך אם כבה מותר לטלטל, אך כוס קערה ועששית אסור להזיז ממקומם, ולר"א בן ר"ש מותר להסתפק מנר שכבה ומשמן המטפטף אפילו כשהנר עדיין דולק והוא סובר כר"ש שאין מוקצה והוא מקל יותר ממנו, שמתור אפילו שעדיין לא כבה, ולר"ש אסור כל עוד שהוא דולק, ולעולא הסיפא שלא יזיז כוס קערה ועששית הוא רק דעת ר' יהודה, ומר זוטרא אומר שגם ר"ש מודה לזה שהוא התיר רק נר שהוא קטן, ודעתו להשתמש לאחר שיכבה, אך לא התיר בכוס קערה ועששית שהם גדולים יותר ואין דעתו עליהם, והברייתא שאומרת שר"ש מתיר אף קערה, מדובר בקטנה כנר, והוא אסר בגדולה יותר ככוס, רב זירא אומר שפמט שהדליקו בו בשבת למתיר בנר ישן אסור, ולאוסר בישן מותר כיון שפמט אינו מאוס, אך יש לדחות שיש ברייתא שאם ר' יהודה אסר במוקצה מחמת מיאוס ודאי יאסור במוקצה מחמת איסור, אלא יש לומר בר' זירא שפמט שהדליקו בשבת אסור לכ"י, ואם לא הדליקו בו מותר שאינו מאוס. לרב מיטה שיוחדה למעות אין לטלטלה, אך יש להביא ראייה מהמשנה שמותר לטלטל נר חדש אף שאינו עשוי לכך אי"כ ודאי מותר מיטה שעשויה לטלטלה, ויש לומר בדעת רב שאם יחדה למעות, אם הניח עליה מעות אסור לטלטלה ואם לא הניח עליה מעות מותר לטלטלה, ואם לא יחדה אסור רק אם יש עליה מעות, ואם היו עליה בין השמשות נאסר לטלטלה כל השבת, אך יש להביא ראייה משידה שהיא עגלת רכיבה והגלגל שלה כשהוא נשמט אינו נחשב מחובר לה להעביר טומאה ממנה ואליה, ואינו נמדד עמה לשיעור מ' סאה שכלי עץ גדול משיעור זה טהור, ואינו מציל עמה באהל המת, שכשהיא מ' סאה היא נחשבת אהל להפריד ממה שבחוץ למה שבתוכה, ואין גוררין אותה בשבת כשיש עליה מעות ומשמע שאם אין עליה מעות אף שהיו בין השמשות מותר לטלטלה אך ניתן לומר שהמשנה הזו היא כדעת ר"ש שמתיר מוקצה

דף מה ורב סובר כר' יהודה שהוא אמר שמניחים נר על דקל בשבת אך לא ביו"ט שמתור להשתמש ביו"ט בנר ולכן לא יניחנו על העץ, ולר"ש במילא אין מוקצה, ואי"כ גם בשבת יהיה אסור להניח על עץ דבר שמותר בלטול. ואף שרב התיר לטלטל נר של חנוכה מפני החברים בשבת שזה היה שעת הדחק, ששאלו אותו האם כך ההלכה ואמר רב כדאי הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק. ר"ל הסתפק בחיטים שזרעם בקרקע, וביצים שתחת תרנגולת אם הוקצו גם לדעת ר"ש שמתיר מוקצה דוקא כשלא דחאו בידים אך החטים והביצים הללו דחאם בידים, או שלר"ש אין כלל מוקצה, ור' יוחנן אמר שלר"ש אין מוקצה אלא שמן שבנר בשעה שהוא דולק, כיון שהוקצה למצוותו הוקצה לאיסורו, ויש ברייתא שאם עיטר את הסוכה בגדים וסדינים מצויירים, יינות שמנים וסלתות אגוזים אפרסקים שקדים ורימונים אשכולות ענבים ועטרות שבלים אין להסתפק מהם עד מוצאי יו"ט אחרון, אך אם התנה הכל לפי התנאי, ור"ש גם מודה לזה שאין לקחת עצים מהסוכה ביו"ט, ואם התנה הכל לפי תנאו וזה מוקצה כמו שמן שבנר, שמוקצה למצוה היא כמוקצה לאיסור, ושמואל אמר שאין מוקצה לר"ש אלא גרוגרות וצימוקים, ויש דברים נוספים, שכתוב בברייתא שאם העלה לגג תאנים שאכל מהם לעשות גרוגרות וכן ענבים שהעלם לעשות צימוקים יאכל מהם רק אם הזמינם קודם שבת וכן אפרסקים וחבושים וכל מיני פירות, וזה רק לר"ש שלר' יהודה יש מוקצה גם דברים שלא דחאם בידים, וניתן לומר שהברייתא הזו היא לדעת ר' יהודה, והחידוש הוא שאף שאכל מהם קודם בכ"ז אסור לקחתם בשבת ללא הזמנה. רבי אמר לר"ש בנו, שלדעת ר"ש תמרים שהם בוטר, ומניחים אותם להתבשל בסלים אינם מוקצה, ורק גרוגרות וצימוקים הם מוקצה לדעתו, אמנם רבי עצמו סובר שמותר להשקות ולשחוט ביו"ט יונים ביתיות אך לא מדבריות, ולת"ק יונים מדבריות הם יונים שיוצאים מהשובך מפסח עד זמן הגשם וביתיות חוזרות ללון בלילה בתוך התחום, ורבי סובר שאלו שחוזרות בחורף נחשבות ביתיות ומדבריות הן אלו שאינן נכנסות כלל לעיר ואי"כ רבי סובר שיש מוקצה, אך ניתן לומר שמדבריות הם כמו גרוגרות וצימוקים שאין דעתו עליהם כלל, או שרבי באמת חולק על ר"ש בדין מוקצה ואמר לבנו רק לדעת ר"ש, או שהוא סובר כר"ש, אך לענין יונים אמר לדעת המחמירים במוקצה שידודו שאלו שנכנסות בימות הגשמים נחשבות ביתיות, רבה אמר בשם ר' יוחנן שהלכה כר"ש, ואמנם שאל את ר' יוחנן סבא שכינויו קרויה או סרויה, האם מותר לטלטל קן תרנגולת בשבת ואסר לו שעשוי רק לתרנגולים, אך מדובר שהיה שם אפרוח מוט שאינו ראוי למאכל ולא היה דעתו עבור כלבים, וזה כדעת מר בר מרימר שר"ש מודה בעלי חיים שמתו שאסורים אך מר בר רב יוסף סובר שר"ש מתיר

לו רב יהודה אמר שרב ושמואל אוסרים להחזיר מטה זו, ויש גם ברייתא המחזיר קנה מנורה חייב חטאת, ושל סיידים לא יחזיר ואם החזיר פטור ור' סימאי מרביי בקרן עגולה ופטור בקרן ישרה, ור' אבא ור' הונא שהתירו סובריים כמו בברייתא שפלטות וכרעי המטה לוח של שקיבס שזה העץ של מושכי הקשת לא יחזיר ואם החזיר פטור, ולא יתקע בחוזק והתקוע חייב חטאת, ורשב"ג מתיר ברפוי והם התירו במטה של טרסיים להחזיר ברפוי ובבית ר' חמא היתה מטה כזו והחזירו ביו"ט ואמר תלמיד לרבא שזה בנין מן הצד ואסור מדרבנן, ואמר רבא שהוא סובר כרשב"ג שמתיר ברפוי. **משנה** מותר לתת כלי תחת נר לקבל ניצוצות אך לא יתן שם מים שהוא מכבה **גמרא** אין כאן חסרון של ביטול כלי מהיכנו שהניצוצות אין בהם ממש ואין להוכיח מהמשנה כר' יוסי שאסור גרם כיבוי שהרי הוא דיבר על שבת, והמשנה אוסרת גם בע"ש שהברייתא אומרת שאין נותנים לתוכה מים בע"ש, ואין צ"ל בשבת, וזה גם לרבנן והסיבה היא שמקרב את כיבוי.

פרק במה טומנין

משנה אין טומנים בגפת זבל מלח סיד וחול בין לחים בין יבשים ובתבן זגין ומוכין ועשבים אין טומנין בלחים שמוסיפים הבל אך מותר ביבשים **גמרא** הסתפקו בגפת של שומשוים אם מותר להטמין שהמשנה דברה על זיתים או גם על שומשוים, ותלמיד של ר' ינאי אמר שקופה שטמן בה אין להניחה על גפת זיתים ומשמע ששומשוים מותר, אך ניתן לומר שגם שומשוים אסור לטמון בתוכה, אך לענין הקופה, שומשוים אינם כזיתים שאינם מעלים הבל למעלה,

דף מח רבה ור' זירא ראו עבד בבית ריש גלותא שמניח כד מים על פי הקומקום ורבה גער בו, אמר לו ר' זירא שמיהם על מיחס מותר, אמר לו שבמיחס מותר שרק מעמיד החום אך כאן מוליד חום חדש, אח"כ ראו שהעבד מניח מטלית על פי החבית ומניח עליה כלי להוציא יין וגער בו רבה ואמר שיבא לסחוט המטלית, ואמנם פרונקא התירו ליתת בגד על גיגית שאינו מקפיד אם היה שרוי במים שעשוי לכך, אך כאן מלפני יבא לסחוט, שאלו את אביי אם מותר לטלטל מוכים שטמנו בהם, ואמר שאמנם קופה של תבן הוא מפקיר אך לא של מוכים שיקרים יותר ולא התבטלו להטמנה ואסור, וכתוב בברייתא שטומנים בגיזי ובציפי צמר ובלשונית של ארגמן אך אין מטלטלים אותם, אך יש לומר שאין מטלטלים אם לא טמן, ואם טמן מותר, והחידוש הוא שלמרות שראויים לשכב עליהם הם מוקצה. רב חסדא התיר להחזיר מוכים לסדן, ודוקא שכבר היו שם, והברייתא שמתירים בית הצואר בשבת אך אין פותחים ואין נותנים מוכים לתוך הכר או הכסת ביו"ט וק"ו בשבת, מדובר בחדשים שעושה אותם כלי, והברייתא עצמה מוסיפה שאם נשרו מחזירים אותם בשבת וביו"ט. הפותח בית הצואר בשבת חייב חטאת משום מכה בפטיש ובגופת חבית מותר לפתוח שאין המכסה נחשב חיבור, ור' ירמיה הוכיח ממשנה שכתוב שלל של כובסים ושילשלת מפתחות ובד שתפור בכלאים הוא חיבור לטומאה כל עוד שלא התיר, ורואים שגם לא בשעת מלאכה הוא חיבור, והמשנה בכלים אומרת שמקל שעשה יד לקרדום הוא חיבור לטומאה בשעת מלאכה ומשמע שלא בשעת מלאכה אינו חיבור, ור' זירא מחלק שלא בשעת מלאכה אדם זורקו בין העצים אך בבגדים שעומדים לכיבוס כל שאם בשעת מלאכה נח לו שיהיה ביחד שאם יתלכלכו יכבסם שוב, בפומבדיתא הביאו זאת בשם ר' כהנא או רבא. ומה שאמרו כל המחבור לו הרי הוא כמוהו הוא דעת ר"מ שאומר בית הפך של שמן תבלין ונר שבכירה מטמאים במגע ולא באויר כמו הכירה עצמה, ולר"ש טהור שהוא סובר שאינם ככירה ור"מ סובר שהם אינם ככירה אך רבנן גזרו בהם במחוברים, ולא גזרו על אוירם שלא יבואו לשרוף עליהם תרומה וקדשים, מספריים העשויות מפרקים, ואזמל של הרטני שמחליקים בו תרסיים הם חיבור בשעת טומאה אך לא לענין טהרה בהזאה ורבא מסביר שהחילוק הוא שמדאורייתא ודאי הוא חיבור בשעת מלאכה אף להזאה ולא בשעת מלאכה אינו חיבור כלל

דף מט ורבנן גזרו על טומאה אפילו שלא בשעת מלאכה כמו שעת מלאכה לחומרא אך לטהר החמירו שאינו נחשב חיבור, וצריך שההזאה תגיע לכל חלק אם בשעת מלאכה. הסתפקו במשנה אם בלחים נחשב מוסיף הבל גם בלחים מחמת דבר אחר, ואפשר להביא ראיה ממוכים של צמר, שלכאורה לא שייך לחים מחמת עצמם, אך מצוי לחות ממה שמורטים בין הירכיים, וכך יש לבאר מה שר' אושעיא מוסיף שלא טומנים בכסות לחה ופירות לחים שמדובר שהכסות עשויה מצמר שבין הירכיים ואז הוא לח מחמת עצמו. **משנה** מותר לטמון בכסות ופירות וכנפי יונה ונסורת של חרשים נגרים, ונעורת פשתן דקה ור' יהודה אסור בדקה ומתיר בגסה. **גמרא** ר' ינאי אומר שהלבוש תפילין יקפיד על גוף נקי כאלישע בעל כנפים, לאביי, שלא יפיה בהם, ולרבא שלא יישן בהם, והמעשה באלישע היה שגזרה מלכות רומי שהמניח תפילין ינקרו מוחו ואלישע הניח ויצא עמו לשוק וראוהו קסדור הממונה, ורץ אחריו והגיע אליו, ואלישע נטלם בידו, שאל אותו מה בידך אמר כנפי יונה, ופשת ידיו ונמצא כנפי יונה, ולכן נקרא כך, ואמר יונה, שישראל ממשלו לה שכתוב כנפי יונה נחפה בכסף וכמו שיונה כנפיה מגינות עליה כך ישראל מצוות מגינות עליהם, הסתפקו בדעת ר' יהודה במשנה אם חלק על נעורת או על נסורת של חרשים, ובברייתא כתוב להדיא שלר' יהודה נעורת פשתן דקה היא כזבל שמוסיף הבל. **משנה** טומנים בעורות ומותר לטלטלם אך גיזי צמר טומנים ולא מטלטלים ונטול הכיסוי של הקדרה והם נופלות

מאליהם ולר"א בן עזריה קופה מטה על צדה ונטול שאם יטול כך לא יוכל להחזיר ולחכמים נטול ומחזיר. **גמרא** הסתפקו ר' יונתן בן עכניאי ור' יונתן בן אלעזר אם המשנה דברה בעורות של בעה"ב אך של אומן שמקפיד עליהם אין מטלטלים או שאף של אומן מטלטלים, ואמר ר' יונתן בן אלעזר שאין מטלטלים של אומן, ור' חנינא בר חמא אמר שר' ישמעאל בן ר' יוסי אמר שאביו היה אומן של עורות, ואמר בשבת הביאו עורות ונשב עליהם, ואין להביא ראיה מנסרים שמותר לשבת על של בעה"ב ואסור של אומן שמקפידים עליהם יותר, ויש ברייתא שעורות בין עבודים בין שלא, מותר לטלטל, ויש חילוק בהם רק לענין טומאה ומשמע שמותר אף של אומן, ולא יועיל שנספור כי יתכן שהפסוק והמלאכה אמרה שרק לגבי טומאה יש חילוק, והיא דיברה על של בעה"ב, שרק בעבודים יש טומאה ונחלקו בברייתא לת"ק אין מטלטלים של אומן, ולר' יוסי מטלטלים. עוד הסתפקו, ל"ט אבות מלאכות כנגד מי, אמר ר' חנינא כנגד מלאכת המשכן, ור"ש בר' יוסי בן לקוניא אמר שזה כנגד ל"ט פעמים בתורה שמוזכר השרש מלאכה, והסתפקו בפסוק לעשות מלאכתו אצל יוסף אם הוא נמנה, ולא יועיל שנספור כי יתכן שהפסוק והמלאכה היתה דיים לא נמנה, כי זה רק אומר שנגמר המלאכה או שלא מונים את הפסוק של יוסף, כדעה שדורשת פסוק זה שלעשות צרכיו נכנס, ויש ברייתא מפורשת שלא חייבים אלא על מלאכה שניצוצ בה היתה במשכן, הם זרעו וקצרו וכן העלו קרשים מעגלה לקרקע והורידו מהעגלה לקרקע כך אתם לא תוציאו מרשות לרשות, הם הוציאו מעגלה לעגלה כך אתם לא תוציאו מרה"י לרה"י והאיסור הוא להוציא מרה"י לרה"י דרך רה"י. לרבא מותר לטלטל גיזי צמר שכבר טמנו בהם שאל תלמיד שבא אותו יום לשיבה שהמשנה אומרת שנטול הכיסוי והם נופלות.

דף נ אך רבא התכוון שהם מוקצה רק כשלא יחדם להטמין בהם, אך אם יחדם להטמנה אינם מוקצה. וכן אמרו בשם רבי שאינם מוקצה אם יחדם להטמנה, ורבינא מעמיד את המשנה שאסור רק בשל הפתק שעשויים להעמיד עליהם סחורה, וכן מוסיפה הברייתא, ואם התקנים למלאכה אינם מוקצה. חריות דקל שגדרם לעצים ונמלך עליהם עבור ישיבה צריך לקשרם שהוא מעשה מוכיח ולרשב"ג מותר גם ללא קשירה וכן הלכה, ודעת רב שצריך קשירה, ודעת שמואל שמספיק מחשבה ולר' אסי מספיק ישיבה גם ללא מעשה או מחשבה, רב כת"ק ושמואל כרשב"ג ור' אסי כמו הדעה בברייתא שיוצאים בפשתן או צמר שעל המכה כשצבעם בשמן או במשחה, אך ללא שמן ומשיחה אסורים, ואם הלך כך מבעוד יום מותר לצאת גם ללא שמן ומשיחה, ור' אשי מוכיח כן מהמשנה שקש שעל המטה לא ינענע בידו, ובגופו מותר ואם היה עליו מאכל בהמה או כר וסדין מבעוד יום מותר לנענע גם בידו. ור' חנינא בן עקיבא חלק על רשב"ג שפעם מצא חריות של דקל שגדרו לעצים ואמר לתלמידיו חשבו עליהם היום כדי שנוכל לשבת עליהם מחר' ולא ידוע אם היה בית האבל או בית המשנה, ומשמע שרק בגלל שהיו טרודים התיר בלי קשירה אך סתם, כן צריך קשירה. רב יהודה אומר שיכול לקחת עפר מלא הקופה ולהשתמש בו לצרכו ומר זוטרא הוסיף שצריך שייחד לו קרן זוית' ואמרו לר' פפא שזה כרשב"ג שמספיק מחשבה, כי לרבנן צריך מעשה, ור' פפא אמר שרבנן הצריכו מעשה רק בדבר שהוא בר מעשה אך בעפר לא צריך מעשה שלא עשוי לכך, והברייתא אומרת שמותר לחפוף כלים בשבת בכל דבר חוץ מכלי כסף בנרתקון שזה ממוח ומשמע שמותר בנרתקון וחול יוש ברייתא שאסור בנרתקון וחול ונחלקו, אם חול צריך מעשה להתירו בטלטול או לא, ויש לדחות שנחלקו במחלוקת ר' יהודה ור"ש אם דבר שאין מתכוון מותר או לא והנרתקון חול אינו גורר את הכלי בודאות. אך בסיפא כתוב שלא יחוף בהם שערו ולר"ש מותר מותר לנזיר לחפוף שערו בנרתקון ולפספס, רק לא יסרוק, אלא שתי הברייתות הם לדעת ר' יהודה תנא אחד סובר שחול גורר הכלי, והשני סובר שאינו גורר, ומה שכתוב שמותר פניו ידיו ורגליו מדובר בקטן שאין לו שיער או באשה או סריס, עפר כתישת לבניה מותר לחוף פניו וכן מתיר רב יוסף פסולת שומשוין ורב ששת מתיר ברדא שהוא שליש אהל שליש הדס ושלש סיגליות וכל שאין בו רוב אהל מותר, שאלו את רב יוסף אם מותר לפצוע זיתים בשבת ואמר שגם בחול אסור משום הפסד אוכלין ושמואל סובר שעושה אדם צרכיו בפת שהיא לא נמאסת אך זיתים נמאסים, אמירור ורב אמיור רבא ברדא ומר זוטרא לא, ואמרו לו שרב ששת התיר, אמר ר' מרדכי שהוא אוסר לעצמו גם בחול שאסור אפילו להוריד גלדי צואה או מכה אם כוונתו להתייפות, ואמירור ורב אשי סברו שמצוה לרחוף פניו כל יום לכבוד קונו משום הפסוק כל פעל ה' למענהו. לדעת ר' חיה בר אשי לא נחלקו במשנה אם הוציא הקדרה ונתקלקלה הגומא שאסור להחזיר ומה שחכמים אומרים נטול ומחזיר מדובר שלא התקלקלה ונחלקו אם חוששים לכך, לר"א חוששים שנתקלקלה, ולחכמים לא חוששים, וסליקוסתא שהוא עשב עם ריח שתוחבים אותו בעפר אם נעצו אותו פעמיים שהתרחבה הגומא מותר להחזירו ואם לא אסור, וסכין שנועצים לשמרו בין שורות הלבנים מותר להחזירו רק אם ננעץ פעמיים קודם, מר זוטרא התיר לתחוב סכין בתוך הקנים בנקל, ורב קטינא הקשה שכתוב הטומן לפת וצוננות תחת הגוף אם בוקצת עליו מגוללים אינו חושש לכלאים שאין זה שתילה, ולא לשמיטה ומעשר, וניטל בשבת וא"כ אותו דבר נתיר בסליקוסתא ללא שתחב פעמיים.

הערות והנצחות בטל 0548449853 ומייל MABADAF12@GMAIL COM

